

Lapsiasiavaltuutetulle vuonna 2010 tulleet kansalaisyhteydenotot

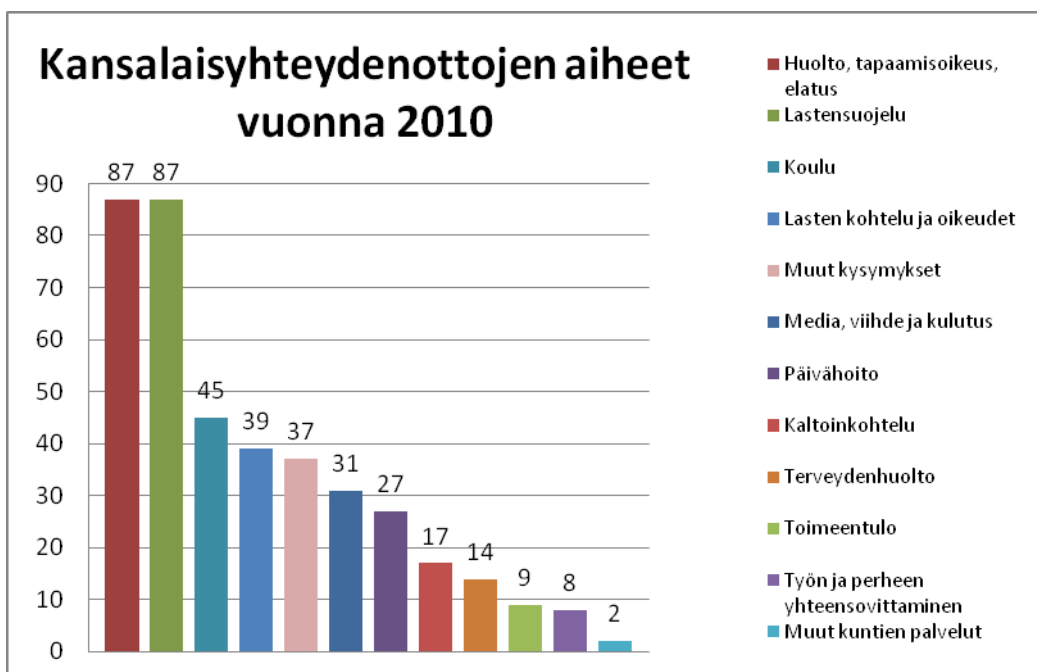
Lapsiasiavaltuutettu ei anna ratkaisuja yksittäisen lapsen tai perheen asiassa. Lapsiasiavaltuutetulle tulee kuitenkin runsaasti yhteydenottoja kansalaisilta, jotka toivovat lapsiasiavaltuutetun kannanottoa lapsia ja nuoria koskeviin asioihin. Kansalaisten yhteydenotoissa halutaan myös usein tuoda lasten ja nuorten elämään liittyviä epäkohtia ja ongelmatilanteita lapsiasiavaltuutetun tietoisuuteen. Vuosittain lapsiasiavaltuutetun toimistoon tulleiden yhteydenottojen avulla on voitu seurata lasten ja perheiden hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumista. Kansalaisilta tulleita yhteydenottoja hyödynnetään vaikuttamistyössä, ja ne saattavat johtaa aloitteen tekemiseen, suosituksen tai lausunnon antamiseen tai muuhun lapsiasiavaltuutetun toimenpiteeseen.

Vuonna 2010 lapsiasiavaltuutetulle tuli 406 yhteydenottoa. Suurimmillaan yhteydenottojen määrä on ollut vuonna 2006, jolloin yhteydenottoja tuli 641. Muina vuosina 2005–2010 määrä on vakiintunut 400–600 yhteydenoton vuositasolle. Lapsiasiavaltuutetun toimistoon tuli 406 kansalaisyhteydenottoa vuonna 2010. Määrä on laskenut kahteen edelliseen vuoteen verrattuna.

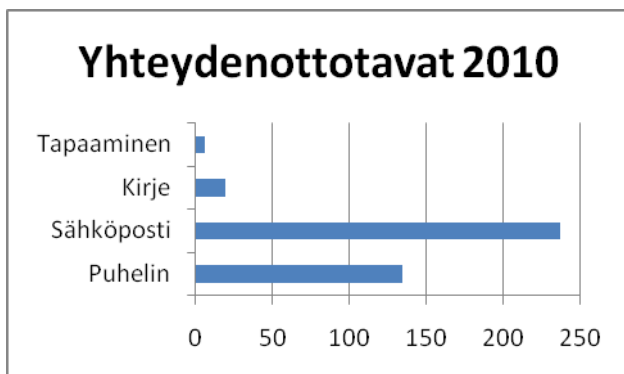
Kansalaisyhteydenottojen kokonaismäärä vuosina 2005–2010:

2005 /syys-joulu	193
2006	641
2007	412
2008	584
2009	482
2010	406

Yhteydenottojen kolme yleisintä aihetta olivat edellisen vuoden tapaan lastensuojelun avo- ja sijaishuolto (88 kpl, 22 %) lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ja elatusta koskevat asiat (87 kpl, 21 %), sekä kouluun liittyvät aiheet (49 kpl, 12 %). Lapsen asema median käyttäjänä kuluttajana oli aikaisempia vuosia vähemmän esillä (31 kpl, 8 %). Muuten yhteydenotot noudattelivat edellisten vuosien aiheita.

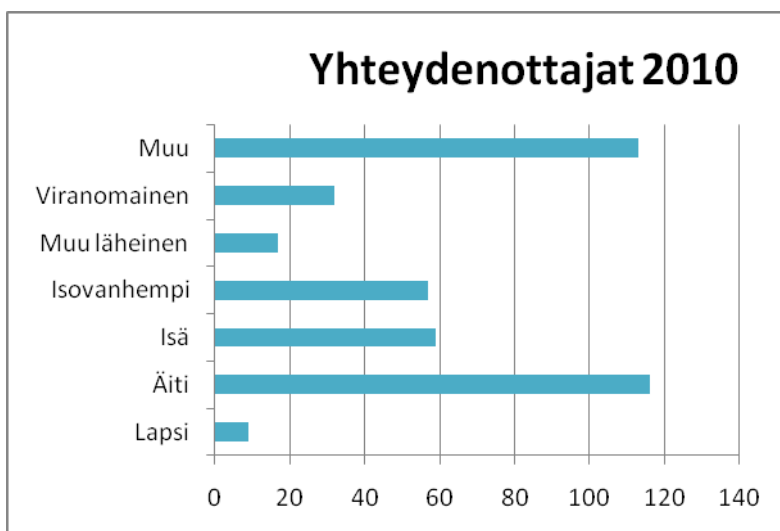


Kansalaisyhteydenottoja tulee pääasiassa sähköpostilla sekä puhelimitse. Kansalaisyhteydenotot jaetaan kirjaamisen jälkeen lakimiehelle ja ylitarkastajille vastattaviksi. He tekevät vastausluonnoksen, jonka lapsiasiavaltuutettu täydentää. Täydennyksien jälkeen vastaukset lähetetään kysyjille sähköpostilla. Puhelinyhteydenotoista tehdään muistiot, jotka myös kirjataan ja arkistoidaan. Yhteydenotoista tehdään tilastot vuosittain.



Yhteydenottoja tuli edelleen eniten lasten vanhemmilta. Vuonna 2010 yhteydenottoja tuli kuitenkin aiempaa enemmän lapsen isovanhemmilta. Isovanhemmat kysyivät neuvoja ja ohjeita etenkin liittyen lapsen huoltoon riitaisissa tapauksissa sekä huostaan otetun ja kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeuteen tavata läheisiään. Muut yhteydenottajat olivat viranomaisia, järjestöjen edustajia tai yksittäisiä kansalaisia, jotka esim. tiedustelivat lapsiasiavaltuutetun kantaa erilaisiin ongelmiin lapsen oikeuksien toteutumisessa tai halusivat tuoda esiin omia näkemyksiään (esim. lapsen uskonnonvapaus tai asema uskonnollisessa yhteisössä, tuomioiden rangaistustaso lapsiin kohdistuneissa rikoksissa tai lasten kohtelu harrastusten piirissä).

Lapset ottavat edelleen itse harvoin yhteyttä lapsiasiavaltuutettuun kansalaisyhteydenoton muodossa. Kansalaisyhteydenotoksi luokiteltavia yhteydenottoja tuli 9. Ne koskivat lapsille tarkoitettua puistoalueen hävittämistä, koulun sisäilmaongelmaa, kouluterveydenhuollon järjestämistä, opintotukioikeutta, oikeutta saada jälkihuollon palveluita sekä lastensuojelulaitoksen rajoitustoimenpiteiden oikeellisuutta.



Lapsiasiavaltuutettuun otettiin eniten yhteyttä tarkoituksena saada neuvontaa ja tietoja esim. lasta koskevaan lainsäädäntöön liittyen. Erityisesti lapsen huoltoriidoissa ja lastensuojelua koskevissa kysymyksissä odotettiin myös konkreettista apua omaan tapaukseen. Koulua koskevissa yhteydenotoissa odotettiin apua omaan lapseen opettajan tai muiden koululaisten taholta tapahtuvaan kiusaamiseen puuttumiseksi. Selvästi aikaisempaa enemmän odotettiin lapsiasiavaltuutetun ottavan kantaa yhteydenottajan kotikunnan päättäjien suunnitelmiin lakkauttaa pieniä kyläkouluja tai muuten harventaa kouluverkkoa. Media-aiheisissa yhteydenotoissa pyydettiin usein lapsiasiavaltuutetun kannanottoa esim. epäasiallisen mainonnan tai lapsille haitallisten tv-ohjelmien poistamiseksi. Osa yhteydenotoista oli tilannekuvauksia, jossa haluttiin tuoda lapsiasiavaltuutetun tietoon jokin epäkohta lainsäädännössä, viranomaisten toiminnassa tai lasten arkipäivän elinympäristössä.

Toimiston tavoitteena oli vuoden 2010 alussa, että vastausaika sähköpostitse ja kirjeitse saapuneisiin yhteydenottoihin saataisiin supistettua kahteen kuukauteen. Toimiston työtilanteen vuoksi yhteydenottojen käsittelyaika oli kuitenkin vuoden lopussa jopa 10 kuukautta.

Liitteenä on tarkempi yhteenveto kansalaisyhteydenottojen aihealueista.

Yhteenveto 2010 tulleista kansalaisyhteydenotoista, aihealueet



Lastensuojelu

Suurin osa lastensuojelua koskevista yhteydenotoista liittyi huostaanoton valmisteluun, meneillään olevaan huostaanottoon tai lapsen asemaan sijaishuollossa. Erityisesti vanhemmat halusivat tuoda esiin kokemuksensa siitä, ettei heitä oltu mielestään kuultu riittävästi. He myös kokivat, että asiaa oli valmisteltu salassa eikä heitä oltu informoitu riittävästi huostaanoton perusteista. Isovanhemmat tiedustelivat lapsen oikeutta tavata isovanhempiaan huostaanoton ja sijaishuoltoon sijoittamisen jälkeen.

Perhehoitajan saama puutteellinen psykososiaalinen ja taloudellinen tuki ilmensi puutteita perhehoitoa ja perhehoitajien asemaa koskevassa lainsäädännössä. Vuonna 2010 sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö asetti asiantuntijatyöryhmän valmistelemaan perhehoitoa koskevan lainsäädännön uudistamista. Työryhmä antoi välimietintönsä keväällä 2010. Osa työryhmän ehdotuksista annettiin hallituksen esityksenä eduskunnalle vuoden 2011 alussa. Lapsiasiavaltuutettu on kiirehtinyt perhehoidon kokonaisuudistuksen loppuunsaattamista.

Lapsiasiavaltuutetulle tuli myös joitakin yhteydenottoja yksityisesti sijoitettujen lasten kasvattivanhemmilta tai muilta läheisiltä. Vaikka vuoden 2008 alussa uudistunut lastensuojelulaki täsmensi kuntien velvollisuutta tarjota tukea yksityisissä sijoituksissa, on edelleen epäselvyyttä velvollisuudessa tukea ns. kasvattivanhempia lähinnä taloudellisesti.

Myös lastensuojelun avohuoltoon liittyviä yhteydenottoja tuli runsaasti. Usein lapsen muut läheiset kuin vanhemmat tai kuntien muut viranomaiset ilmaisivat huolensa lapsen kasvuympäristön vaikutuksesta lapsen terveyteen ja kehitykseen; kritiikkiä esitettiin siitä, ettei lastensuojelu puutu tilanteeseen. Joissakin yhteydenotoissa kritisoitiin sitä, että lastensuojeluilmoituksen tehneen lapselle läheisen henkilöllisyys oli paljastettu vanhemmille, mikä oli vaikuttanut haitallisesti lapsen ja läheisen henkilön väliseen suhteeseen.

Lastensuojelua koskevat yhteydenotot viestivät edelleen lastensuojelun vähäisistä henkilöstöresursseista ja henkilöstön suuren vaihtuvuuden aiheuttamista ongelmista. Eri viranomaisten välisessä verkostoitumisessa on edelleen kehittämistä, samoin kuin lapsen ja vanhempien ottamisessa mukaan verkostoon. Kyse on siis myös tarpeesta kouluttaa ja ohjeistaa lastensuojelun parissa toimivia ammattilaisia. Tehokkaampaa perehdyttämistä tarvittaisiin edelleen lastensuojeluilmoituksen ja asianosaisjulkisuuden väliseen rajankäyntiin, jotta lastensuojelun ilmoituskynnys ei nousisi kohtuuttoman korkealle ilmoittajan pelätessä esim. joutumista kunnianloukkaussyytöksen kohteeksi.

Aikaisempia vuosia enemmän tuotiin esille, ettei lapsen huostaanottoa harkittaessa riittävästi huomioida muualla asuvan vanhemman tai muun lapselle läheisen henkilön mahdollisuutta ottaa lapsi luokseen. Lasten isät kokivat tullessa sivuutetuiksi ja muutamassa yhteydenotossa samaa kokivat lapsen isovanhemmat. Lapsen läheisverkosto tulisikin kartoittaa jo lastensuojelu-asiakkuuden alkuvaiheessa erityisesti lasta kuunnellen.

Sosiaalitoimen tai hallinto-oikeuden päätöksentekoon lapsen sijaishuoltopaikan vaihtoa koskien herätti huolta joissakin lapsen sijaisperheissä. Koettiin, että lasta tai jo pitkään lapsesta huolehtinutta sijaisperhettä ei oltu kuultu riittävästi tai ollenkaan päätöksenteossa ja että sijaishuoltopaikan vaihtoon oltiin päädytty lapsen edun vastaisesti välittämättä muodostuneista kiintymyssuhteista.

Lastensuojelun laitoshoidon osalta tuotiin joissakin yhteydenotoissa esille tarve puuttua laitoksen toiminnan puutteisiin, lähinnä rajoitustoimenpiteiden käyttöön liittyen. Lapsiasiavaltuutettu aloitti vuonna 2010 yhteistyön Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valviran kanssa, joka on laatimassa kansallista lastensuojelun valvontaohjelmaa. Erityisesti lastensuojelulaitosten valvonnan yhteydessä tulee antaa laitokseen sijoitetuille lapsille ja nuorille mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun valvontaa suorittavan aikuisen kanssa. Lasten ja nuorten kokemuksia sijaishuollosta tulee myös käyttää hyväksi sijaishuollon valvonnassa ja kehittämisessä yleisesti. Sijaishuollossa olevien, erityisesti lastensuojelulaitoksiin sijoitettujen lasten oikeus saada perusopetusta tuotiin myös epäkohtana esille. Vaikka vuonna 2008 voimaan astunut lastensuojelaki tarkensikin lapsen sijoituskunnan ja sijoittajakunnan välistä rahoitusvastuuta mm. perusopetuksen järjestämisessä lapselle, on edelleen järjestelyjä, jotka eivät ole lapsen edun mukaisia. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö ovatkin kartoittamassa asiaan liittyviä epäkohtia vuoden 2011 aikana.

Kuntien velvollisuuteen selvittää kunnan alueella myös tilapäisesti oleskevien lasten lastensuojelun tarve nousi esiin kesän aikana, kun kaupunkien katukuviin oli ilmestynyt ulkomailta saapuneita alaikäisiä kerjäläisiä tai pullojen kerääjiä. Lapsiasiavaltuutettu on useissa yhteyksissä korostanut, että myös ulkomailta saapuneita lapsia tulee kohdella lastensuojelulain periaattein.

Lapsen huolto ja tapaamisoikeus sekä elatusapu

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevat yhteydenotot ovat olleet yleisimpiä yhteydenoton aiheita alusta saakka. Suurin osa näistä koski vuonna 2010 ongelmia lapsen tapaamisoikeuden toteutumisessa. Useiden yhteydenottojen takana oli pitkään jatkunutta erimielisyyttä vanhempien välillä ja moni oli johtanut jo lastensuojelun asiakkuuteen. Isovanhemmilta tuli yhteydenottoja, joissa esitettiin lainsäädännön muuttamista, jotta laki takaisi lapsen oikeuden pitää yhteyttä myös isovanhempiinsa vanhempien erottua. Yhteydenotoissa tuotiin esille kokemuksia siitä, että joko sosiaalitoimessa tai tuomioistuimessa oli toimittu puolueellisesti toisen vanhemman hyväksi lapsen etu sivuuttaen. Yhteydenotoissa myös kysyttiin myös runsaasti juridisia neuvoja tilanteessa, jossa tuoreen eron jälkeen ei ollut vielä sovittu lapsen asumisesta ja tapaamisoikeudesta.

Vuoden 2010 lopulla lapsiasiavaltuutettu, Väestöliitto ja Lastensuojelun Keskusliitto tekivät sosiaali- ja terveysministeriölle ja oikeusministeriölle aloitteen, jotta selvitetäisiin lapsiperheille tarjolla olevien eropalveluiden tilanne sekä luotaisiin kansalliset linjaukset ja laatustandardit eropalveluiden kehittämiseksi. Oikeusministeriössä on aloitettu vuoden 2011 hanke, jossa kokeillaan asiantuntija-avusteista sovittelumallia lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien oikeudenkäyntien yhteydessä. Asiantuntijalta edellytetään perhe-, parisuhde- ja kehityspsykologian asiantuntemusta. Palveluita ja työtapoja tulisi kuitenkin kehittää jo siihen vaiheeseen, kun vanhemmat vasta harkitsevat eroa, jotta välttyttäisiin myöhemmiltä riidoilta.

Koulu

Vuoden 2010 aikana tuli edellisten vuosien tapaan yhteydenottoja koululaisten vanhemmilta ja opettajilta, jotka olivat huolissaan kyläkoulujen lakkauttamisesta. Enimmäkseen lapsiasiavaltuutetulta pyydettiin tukea lakkauttamisen vastaiseen vaikuttamistyöhön omassa kunnassa. Koulujen lakkauttamiseen liittyivät myös huolet lasten pitkistä koulumatkoista. Lapsiasiavaltuutettu kiinnitti vuoden kuluessa edelleen huomiota siihen, että lapsia kuultaisiin tehtäessä heitä koskevia päätöksiä, erityisesti kouluihin liittyen.

Yhteydenotoissa tuotiin esille edelleen koulujen sisäilmaongelmat ja koulukiusaaminen. Näissäkin aiheissa yhteydenottajina olivat enimmäkseen oppilaiden vanhemmat, jotka kokivat, ettei huolta oppilaiden hyvinvoinnista oltu otettu vakavasti. Koulukiusaamista oli koettu sekä opettajien että muiden oppilaiden taholta. Pienten koululaisten vanhemmat toivat esille puutteita oman kunnan järjestämässä aamu- ja iltapäivähoidossa. Sitä oli joko järjestetty riittämättömästi tai sitä ei ollut järjestetty lainkaan.

Yhteydenotoissa tuotiin esille myös puutteet koulupsykologipalveluiden saatavuudessa, tarve lisätä koulun ja kodin välistä yhteistyötä, saamenkielisen oppimateriaalin puute, oppilaiden Internetin käytön valvonta koulujen tietokoneilla, luokkien rahankeruun aiheuttamat ongelmat vähävaraisissa perheissä ja vaikeus saada lapselle koulunkäyntiavustaja.

Vuonna 2010 opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi lausuntoa oppilashuoltoa koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Lapsiasiavaltuutettu kannatti oppilashuollon järjestämisvelvollisuuden laajentamista toisen asteen oppilaitoksiin sekä koulupsykologien ja -kuraattorien asiakasmäärien enimmäismäärien sääntelyä. Lainsäädäntöuudistusta ei kuitenkaan parhaillaan olla viemässä eteenpäin.

Media

Media-aiheiset yhteydenotot koskivat eniten huolta lapsen kohtelusta mediassa. Tuotiin esille lehtiartikkeleita, joissa lapsen yksityisyyttä oli loukattu tai lasta kohdeltu muutoin epäasiallisesti. Lapsiasiavaltuutettuun vedottiin, jotta yhteistyössä tietosuojavaltuutetun kanssa voitaisiin vaikuttaa lasten yksityisyyden suojan parantamiseksi mediassa.

Myös lapsille sopimattomien tv-ohjelmien lähettämisajankohdat ja niiden mainostaminen lasten katseluaikaan toistui useassa yhteydenotossa. Edellisten vuosien tapaan oltiin myös huolissaan väkivaltaa sisältävistä, lasten näkyvillä olevista iltapäivälehtien lööpeistä. Yhteydenotoissa tuotiin myös esille epäasiallista mainontaa, mm. kyseenalaisten tuotteiden mainostamista lapsille tarkoitetuissa elokuvavastoissa tai tv-mainoksissa. Kiinnitettiin huomiota myös lasten taloudelliseen hyväksikäyttöön mainostajina esimerkiksi urheiluseurojen vaatteissa ja harrastajateattereiden tulonlähteenä. Televisio-ohjelmien osalta oltiin eniten huolissaan niiden sisältämän väkivallan vuoksi. Myös tv-juontajan paljastavan pukeutumisen arveltiin vaikuttavan tyttöjen kehitykseen haitallisesti.

Lapsiasiavaltuutettua pyydettiin myös vaikuttamaan lapsille haitallisten Internet-sivustojen poistamiseksi. Tuotiin esille YouTuben sisältämät lapsille sopimattomat sisällöt. Toisaalta lapsille toivottiin järjestettävän enemmän media- ja tietoturvakasvatusta. Tiedusteluja tuli liittyen oikeudesta julkaista kuvia lapsesta mediassa ja lapsille sopimattoman taidenäyttelyn ikärajojen olemassaolosta.

Mediaa koskevan lainsäädännön osalta on tapahtunut kehitystä vuonna 2010 siten, että eduskunnalle on annettu lakiesitys kuvaohjelmalainsäädännön uudistamiseksi. Valtion elokuvatarkastamon tilalle perustettaisiin Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus, jonka tehtävänä on kuvaohjelmien valvonnan lisäksi vastata mediakasvatuksesta. Ikärajajärjestelmä tulisi kattamaan laajemman osan mediasisältöä kuin aikaisemmin, esimerkiksi Internetin kautta lähetettävät ns. tilausohjelmapalvelut.

Terveydenhuolto

Terveydenhuollon osalta vuonna 2010 useat kansalaisten yhteydenotot liittyivät erityistä tukea tarvitsevien lasten sekä heidän perheidensä kohtaamiin ongelmiin sekä terveydenhuollossa että palvelujärjestelmässä yleisesti. Lasten vanhemmat toivat esille tilanteita, joissa lasten hyvän sairaalahoidon standardeja (NOBAB ry) ei noudatettu sekä tilanteita, joissa perheiden arjessa jaksamista koettelivat palvelujärjestelmien tarjoaman tuen ja perheen kokemien ongelmien kohtaamattomuus. Kansalaisyhteydenotoissa oltiin myös kiinnostuneita koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon tilanteesta ja kehittämismahdollisuuksista sekä lastensuojeluun liittyvistä ongelmakohdista erityistä tukea tarvitsevien lasten osalta. Yhteydenotoissa oltiin myös huolissaan lasten fyysisen kasvuympäristön terveyttä vaarantavista tekijöistä.

Päivähoito

Päivähoidon osalta eniten tiedusteluja ja tilannekuvauksia tuli liittyen lapsen kuljetukseen. Epäkohtana nähtiin se, ettei laissa ole määritelty kohtuullista matkaa kodin ja päiväkodin välillä. Toiseksi eniten yhteydenottoja tuli liian suurista lapsiryhmistä

päiväkodeissa ja siihen liittyvästä puutteellisesta lainsäädännöstä. Kritiikkiä esitettiin myös alle kouluikäisten lasten subjektiivisesti päivähoito-oikeudesta, minkä katsottiin aiheuttavan lapsen edun vastaisen tilanteen, koska lapsen edun mukaisena pidettiin hoitamista kotona kouluikään saakka. Päiväkotien turvallisuudesta oltiin myös huolissaan, koska päiväkoteihin on ulkopuolisten helppo päästä ja koska päiväkodissa saattaa olla aggressiivisia lapsia. Toisaalta pohdittiin sitä, että turvallisuussuunnittelu ei saa johtaa luovuuden katoamiseen päivähoitossa. Myös päiväkotien sisäilmaongelmat tuotiin esille.

Lapsiasiavaltuutettu on vedonnut sosiaali- ja terveysministeriöön, jotta lapsen varhaisten vuosien palveluita koskeva lainsäädäntö uudistettaisiin kokonaisvaltaisesti. Uudistuksen tulisi sisältää myös päivähoitoa koskevat määräykset. Asia ei ole edennyt kuluneella hallituskaudella.

Lapsen kohtelu ja oikeudet

Vuonna 2010 lisääntyivät edellisiin vuosiin verrattuna yhteydenotot koskien lapsen oikeutta uskonnonvapauteen ja lapsen oikeuksia uskonnollisissa yhteisöissä. Koulujen ja päiväkotien koettiin edelleen sivuuttavan lapsen uskonnonvapauden (esim. ruokarukoukset). Erityisesti loppuvuodesta tuli yhteydenottoja lasten asemasta Jehovan todistajien ja lestadiolaisten yhteisöissä. Lapsiasiavaltuutettu kävikin vuoden 2011 alussa neuvotteluja suurimpien uskonnollisten yhteisöjen edustajien kanssa siitä, miten lapsen oikeuksien toteutuminen niissä turvataan, erityisesti lapsen oikeus fyysiseen koskemattomuuteen.

Muutamassa yhteydenotossa tuotiin esille harrastusten viemä aika lasten vapaa-ajasta sekä harjoitusten ja kilpailujen sijoittuminen myöhäiseen ajankohtaan. Jääkiekkoseurojen väliset sopimukset ja taloudelliset intressit olivat myös vaikuttaneet eräässä tapauksessa siihen, etteivät kaikki juniorijääkiekkoilijat olleet päässeet harrastamaan lajiaan.

Kaltoinkohtelu

Liian vähäisiksi koetut rangaistukset lapsiin kohdistuneista rikoksista tuotiin esille useissa yhteydenotoissa. Lapsiasiavaltuutettua pyydettiin vaikuttamaan lainsäädäntöön siten, että erityisesti lapseen kohdistuneesta pahoinpitelystä ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä olisi mahdollista tuomita kovemmat rangaistukset. Esitettiin myös muita keinoja ehkäistä lapsen joutumista seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi.

Muutamassa yhteydenotossa arvioitiin sosiaalitoimen laiminlyöneen velvollisuuksiaan, kun se ei ollut ilmoittanut poliisille tietoonsa tulleista lapsiin kohdistuneista pahoinpitelyistä. Tuotiin esille myös kokemuksia siitä, ettei poliisissa oltu otettu vakavasti rikosilmoitusta lapseen kohdistuneesta rikoksesta.

Keväällä 2010 antoi mietintönsä oikeusministeriön työryhmä, jonka tehtävänä oli kartoittaa lainsäädännön muutostarpeet lasten seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi. Siinä ehdotettiin mm. rangaistustason koventamista. Asia on vuoden 2011 alussa eduskunnan käsittelyssä. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä kuritusväkivallan vastaisen kansallisen toimintaohjelman laatimiseksi luovutti raporttinsa lokakuussa 2010. Lapsiasiavaltuutettu toimi työryhmän puheenjohtajana. Työryhmä suositti, että lapsiperheille tulee tarjota tukea ja apua mahdollisimman varhaisessa

vaiheessa, jotta vanhempien uupuminen ja mielenterveysongelmat estettäisiin. Hyväksi todettu apu perheen kriisitilanteiden estämiseksi on perinteinen kotipalvelu.

Työn ja perheen yhteensovittaminen sekä toimeentulo

Aihepiirin yhteydenotoista suurimmassa osassa vedottiin vanhempainvapaiden ja hoitovapaiden joustavampien mahdollisuuksien puolesta, erityisesti osa-aikaisen vanhempain- ja hoitovapaan toivottiin olevan taloudellisesti houkuttelevampaa. Huoli vanhempien pitkistä työpäivistä ja ajan riittämättömyydestä lapsille tuotiin myös esille. Esitettiin myös hoitovapaan ja kotihoidontuen ulottamista kaikille alle kouluikäisten lasten vanhemmille. Esille tuotiin huoli vuorotyötä tekevien yksinhuoltajavanhempien lasten pitkistä, useita vuorokausia kestävästä päiväkotihoidosta, samoin kuin yleisestikin vuorotyötä tekevän yksinhuoltajan vaikeudesta yhdistää lapsenhoito ja työelämä. Lapsiasiavaltuutettu on kannattanut vakuutusperustaisen vanhempainvapaan pidentämistä niin, että se mahdollistaisi lapsen hoitamisen yhden vuoden ikään saakka. Lisäksi tulee parantaa kouluikäisten lasten äitien ja isien mahdollisuuksia tehdä osa-aikatyötä.

Kuten edellisenäkin vuonna, vuonna 2010 tuli useita yhteydenottoja liittyen toimeentulotuen myöntämismenettelyyn. Erityisesti kritisoitiin hakemuksen käsittelyn viivästymistä. Kansaneläkelaitoksen päätöksiin oltiin myös tyytymättömiä, esimerkiksi maahanmuuttajaäidin oikeuteen saada vanhempainrahaa. Tiedusteluja tuli myös itsenäistymässä olevan nuoren oikeuteen saada toimeentulo- ja asumistukea.

Muut kysymykset

Muina kysymyksinä tulivat esille mm. haastemiehen toiminta luovuttaessaan vanhemmalle tarkoitetun haasteen alaikäiselle, autojen käyttövoimaverotuksen aiheuttama rasite monilapsisille perheille, joissa tarvitaan suurempaa autoa ja lasten matkustaminen ilman aikuista pitkiäkin matkoja. Adoptiomaksujen suuruutta kritisoitiin, samoin kuin adoptiolautakunnan työskentelyn hitautta. Maahanmuuttoasioissa yhteyttä otettiin avun saamiseksi alaikäisen, koko perheen tai toisen vanhemman maasta karkottamisen estämiseksi.